

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Skulptūru dārzos

"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!

Atklātās

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

sacensības

spiningošanā

- **Kaņiera ezerā 2. jūnijā un 18. augustā;**
- **Zebrus ezerā 9. jūnijā un 25. augustā;**
- **Lielauces ezerā 16. jūnijā un 1. septembrī;**
- **Gulbju ezerā 30. jūnijā un 8. septembrī;**
- **Tērvetes ūdenskrātuvē 7. jūlijā un 15. septembrī.**

Ar sacensību nolikumiem iespējams iepazīties: www.mammadaba.lv

Koka otrais mūžs

Latvijas mežos ir daudz skaistu, cilvēka roku neskatu vietu, mežonīgu dabas taku, kurās var sajūst dabas varenību un spēku. Taču īpaši paveicies ir tām vietām, kur saplūst krāšņa daba, tautas vēsture, bagāta kultūrvēsture un mīlestības caurstrāvots cilvēka darbs. Šoreiz Mammadaba īpašu uzmanību pievērša cilvēku izveidotiem atpūtas parkiem, kur kokā darinātas skulptūras padarījušas šo vietu vēl neparastāku. Mākslinieku talants un prasmīgās rokas radījušas iztēli rosinošu vidi, kurā iespējams ne tikai kopā ar ģimeni atpūsties, bet arī daudz ko jaunu uzzināt.

Skulptūras ir tēlnieka atstātās zīmes noteiktā laikā un telpā, ainavā un mūsu apziņā. Ja darbs ir veidots ar mīlestību, īstajā vietā pareizi novietots dabā, kokā grieztā skulptūra dod jaunu impulsu. Daba ir bijusi mākslinieka iedvesmas avots, un radītā skulptūra vēl vairāk izceļ tās skaistumu.

Tāda īpaša noskaņa ir Tērvetes dabas parkā, kur neparasti skaista daba savijusies ar zemgaļu varonīgo brīvības cīņu vēstures elpu, ar izcilās rakstnieces Annas Brigaderes un citu kultūras darbinieku atstātajām neizdzēšamajām pēdām Tērvetes kultūrvēsturē.

Pateicoties rakstniecei, pagājušā gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados Tērvete bija ievērojams kultūras centrs, un jau tad tagadējā parka teritorijā bija izveidotas vairākas pastaigu takas. Kā Brigadere būtu lepojusies, redzot Tērvetes dabas parku mūsdienās!

Bet Tērvete nav vienīgā vieta, kur talantīgu mākslinieku darbs saplūdis ar dabu un vēsturi. Aizviķu meža parkā pensionēts mežkopis Egons Ķeruzis radījis neparastu koka tēlu pasauli, kas neļauj teikām nogrimt aizmirstībā, bet tālajā pierobežas pagastā Kalētos mākslinieks Ģirts Burvis kopā ar kalētniekiem izveidojis pamatu lieliskam parkam, kurā varēs ne tikai atpūsties, bet arī apgūt vides zinības.

Pastaīga pasaku pasaulē 2. lpp.

Koks talantīgās rokās 8. lpp.

Pašu priekam un atpūtai 12. lpp.

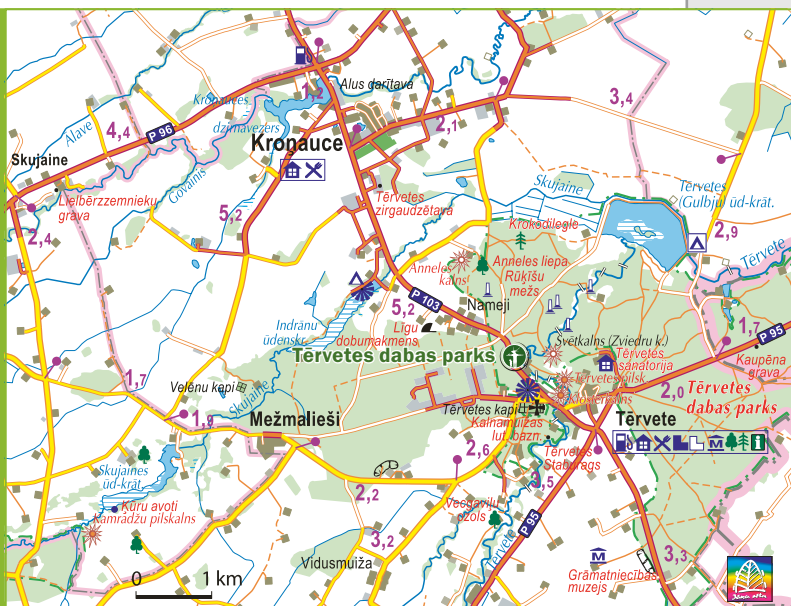
**Pastaiga
pasaku
pasaulē**

Tērvetes dabas parks

Tērvetes sils
Tērvetes pagasts
Tērvetes novads

Rīga – 70 km
Jelgava – 30 km
Dobele – 20 km

Tērvete ir īpaša un neparasti gleznaina vieta mūsu skaistām vietām tik bagātajā Latvijā. Šķiet, ka Radītājs bijis sevišķi labā omā, dāsns un izšķērdīgs, kad veidojis Tēveti. Iebraucēji jūtas pārsteigti, kad priekšzīmīgi sakoptā, auglīgā Zemgales līdzenuma lekno labības un rapšu lauku vidū pēkšņi nokļūst Tērvetes upes 30 metru dziļajā senlejā, kur katrs līkums šķiet kā talantīga mākslinieka īpaši veidots, uz trīs simt gadus vecu, sveķaini smaržojošu priežu dižsilu fona gaumīgi izvietojot pilskalnus, raugoties, lai skaļās un žiglās upes ūdeņos atspoguļotos gan ievu ziedi, gan krāšņās rudens lapas. Nav nekāds brīnums, ka zemgāļi jau 1. gadsimtā pirms mūsu ēras tieši šo vietu izvēlējās par savu mājvietu un varonīgi aizstāvēja pret iebrucējiem. Tērvetei ir sena un varonīga vēsture, bagāta kultūrvēsture, rosīga tagadne un diža nākotne.

Bet Tērvete nav tikai Sprīdīša un pašu tērvetnieku laimīgā zeme, tā ir vieta, kur ikviens var smelties iedvesmu un jaunus spēkus.

Cik daudzi Latvijas iedzīvotāji ar nostalgiskām nopūtām joprojām atceras savu pirmo viesošanās Tērvetē, tikšanos ar Sprīdīti, Lutausi, Anneli. Te gribas atgriezties vēl un vēl, atvest līdzi bērnus, tad mazbērnus, jo Tērvetē vienmēr ir kaut kas jauns, ko redzēt, bet galvenais – šeit pārņem vārdos neizsakāms miers. Bet varbūt taisnība tam šamanim, kurš Tērvetē sajutis neparasti spēcīgu enerģētisko starojumu?

Tērvetes dabas parks

- * aizņem 1366 ha lielu platību Tērvetes upes senlejā un izcilo Tērvetes priežu silā;
- * atzīts par vienu no desmit atraktīvākajām un ģimenei draudzīgākajām vietām Latvijā;
- * 2009. gada EDEN titula ieguvējs – Eiropas izcilākais tūristu galamērķis dabas aizsargājamās teritorijās Latvijā;
- * iekļauts "Latvijas dižvietu mājas kartē";
- * 2011. gadā parku apmeklēja 77 tūkstoši viesu.

Teika vēsta, ka, nojaucot Tērvetes senās mūra pils drupas, atrasts spožs zelta zobens. Tērvetnieki ir pratuši šo zeltu saglabāt un turēt spožu, neizmainot sīknaudā.

Mazliet no parka vēstures

Kad 1922. gadā Anna Brigadere sāka dzīvot "Sprīdīšos", viņai patika doties garās pastaigās, gribējās ar ciemos atbraukušajiem rīdziniekiem paklejojot gar gleznainajiem upes krastiem. Tā tika iemītas pirmās pastaigu taciņas. Kopš 1931. gada notika jau lielāka Tērvetes parka labiekārtošana – izveidoja jaunas takas, deva tām nosaukumus, 1935.–1936. gadā stādīja dendrāriju, kurā aug aptuveni 180 svešzemju koku un krūmu sugu.

Dabas parka vēsture aizsākās 1945. gadā, kad Tautas Komisāru Padome izdeva rīkojumu Tērvetes kūrortmežus iekļaut I grupas mežu sarakstā, kur ietilpa meži – dabas pieminekļi un piepilsētu zaļo zonu meži. 1957. gadā Tērvetes mežu masīvs ar nosaukumu "Kalnamuižas sils" (kopplatība 960 ha) bija viens no lielākajiem dabas aizsardzības objektiem Latvijā.

1958. gadā mežkopis Miķelis Kļaviņš ierīkoja pirmās pastaigu takas, kas arī ir Tērvetes dabas parka pirmsākums. 1969. gadā uzstādīja pirmās koka tēlnieka Krišjāņa Kugras grieztās pasaku tēlu koka skulptūras – Anneli ar draudzenēm. Tām sekoja citas – Lutausis un Sprīdītis, Meža ķēniņš un Sargs, Saules pulkstenis. Koka skulptūras, kas attēloja varoņus no slavenās latviešu rakstnieces Annas Brigaderes lugām, jau tolaik padarīja parku ļoti populāru Latvijā.

Tērvetes Meža ainavu parka dibinātājs Miķelis Kļaviņš rakstīja: "Mežs ne tikai slēpj, bet tas arī spēj atklāt, bagātīgi atdot savas estētiskās vērtības – cilvēka garīgajai labklājībai." Šis atzinums bija pašos pamatos Tērvetes Meža ainavu parka tapšanai. Ideja bija vienkārša: palīdzēt daudzajiem parka apmeklētājiem ieraudzīt, izprast ne tikai dabas varenību un skaistumu, bet uz šī fona ieraudzīt, izzināt arī vēstures un kultūras pieminekļus, dziļāk iepazīt un labāk izprast Zemgales senvēsturi.

Mūsdienās Tērvetes dabas parkā nepārtraukti tiek veikti dažādi būvniecības un labiekārtošanas darbi. Parkā izveidotas jaunas pastaigu takas un iekārtotas atpūtas vietas, uzbūvēts liels stāvlaukums autobusiem un automašīnām, te tapušas mazas mājas rūķiem un augsts skatu tornis viesiem, stiklota platforma dzīvnieku vērošanai, bet bērnu rotaļu laukumā top īsta seno zemgaļu pils ar nocietinājumiem.

Simts koka skulptūru

Tērvetes dabas parks lepojas ar vairāk nekā 100 skulptūrām, ko darinājuši dažādi koka tēlnieki: Ritvars Kalniņš, Andris Donis, Normunds Stenkevics, kā arī Rīgas Amatniecības skolas audzēkņi. Tagad tā ir īsta koka skulptūru brīvdabas izstāde!

Daļa oriģinālo Krišjāņa Kugras veidoto skulptūru ir atjaunotas, cenšoties saglabāt līdzīgu rokrakstu, bet katrs tēlnieks, protams, ienes kaut ko no savas pasaules uztveres. Tērvetes parks mainās un attīstās, kļūstot arvien interesantāks. Līdztekus skulptūrām parkā skatāmi vēl neskaitāmi kokamatniecības izstrādājumi – norādes, namiņi, tiltiņi, kāpnes u. tml., kopskaitā pāri trijiem simtiem. Tērvetes darbnīcā top arī nojumes, galdi un soli, kas aizceļo uz citām skaistām un sakoptām vietām Latvijā.

Ciemos pie pasakas

Trešo daļu no parka platības aizņem Pasaku pasaule, kurā valda Meža ķēniņš, rūķi, velni un raganas. Brīdinām, ka Tērvetes parks ir tik liels, ka vienā dienā to nemaz nevar apskatīt. Un vēl brīdinām, ka tiem, kas netic pasakām, ieeja Pasaku pasaulē aizliegta! Protams, tas bija joks, Tērvetē visiem ir ko redzēt, te visi tiek mīļi gaidīti un lutināti ar uzmanību. Te katrs viesis jūtas īpašs.

Pasaku mežs

Pasaku mežs ir daļa no Tērvetes lielās Pasaku pasaules, kur pašā Pasaku meža viducī mīt Meža ķēniņš ar saviem galminiekiem, sargiem, padomniekiem, mantzini, ziņnešiem. Mežvidus ļaudis rimti dzīvo saskaņā ar sevi un dabu. Pasaku mežā var sastapt arī meža gariņu Sakārnīti, pacietoties pie Velēnu vecīša vai pie Sīkstulja.

Jaunums ir Meža mātes taka, kas vijas apkārt Pasaku mežam. Te bērni pašas Meža mātes un vides gidu pavadībā mācās lasīt Dabas grāmatu.

Raganas sils

Turpat blakus Meža ķēniņa valstībai plešas Raganas sils, kurā apmetušies Sila ļaudis – visi tie, kas citu ļaužu vidū lāgā neiederas. Te mājā uz vistas kājas dzīvo Sila raganīņa, te var redzēt Lidplaci un Lūkotavu, Vilkača un Sumpurnīša mitekļus, sēņu apļus un vēl citas raganiskas lietas. Tepat kaut kur sastopams arī Vecais vells ar astoņiem bērniem. Vellam Pasaku mežā iekārtots savs kambaris un maltuve, kur var samalt vella miltus. Krūmos un kokos mitinās zirnekļi, sikspārņi, pūces un ūpji. Noskaņa ir mazliet baisa. Skatieties zem kājām! Varbūt no kāda vēja izgāzta koka apakšas izlīdīs pats velns vai kāds velnabērns.

Rūķišu mežs

Rūķi kopš parka veidošanas sākuma ir īpaši mīļi Tērvetes dabas parka iemītnieki. Tos kokā veidojuši daudzi mākslinieki. Pavērojiet, cik dažādi ir šie rūķi! Viņiem piešķirts ne tikai katram savs amats, bet arī raksturs un sejas vaibsti. Sākmā rūķi bija sapulcējušies vienā meža pļaviņā, bet tagad viņiem Rūķišu mežā uzbūvēts pašiem savs Rūķu ciems, kurā dzīvo kuplā rūķu saime. Ejot pa Rūķu ielu, var ielūkoties viņu mājīnās, namdara sētā, dzirnavās, gaterī, raktuvēs, bet žuburainas priedes zarā ērti iekārtojies koka rūķis, kurš vēriģi uzrauga Rūķu ciemu. Uz brīdi bērni var iejusties rūķišu lomā, izložņājot mazās mājiņas, ieguloties rūķu gultniņā vai pasēžot pie rūķišu galdiņa.

Drīz parka apmeklētājus gaidīs jaunajā Rūķu sētā. Un tad atkal būs par ko brīnīties, jo Tērvetē uz visu jāskatās brīnumu pilnām acīm.

Vēl jāapskata

- * Annas Brigaderes memoriālais muzejs “Sprīdīši” (tālrunis 26532691).
- * Tērvetes Senvēstures muzejs (tālrunis 29896804).
- * “Sprīdīšu” dendrārijs.
- * Pilskalni – Svētais (Zviedru) kalns un Tērvetes pilskalns.
- * Grāmatizdevēja Jāņa Rapas dzimtās mājas “Ķipi” – grāmatnieku muzejs (tālrunis 29351141).
- * Valsts nozīmes kultūras piemineklis – Tērvetes sanatorijas ēka ar tēlnieka Kārļa Zemdegas veidotajiem cilņiem uz ārsienas.
- * Hercoga Jēkaba laikā celtā Kalnamuižas luterāņu baznīca.
- * Mākslas piemineklis – grāfa Pālena kapliča.
- * Kapsēta pie baznīcas, kurā apglabāts latviešu veterinārārsts un mikrobiologs Kristaps Helmanis.
- * Tērvetes ūdenskrātuve.

Prieks, ka bērniem prieks

Tērvetes dabas parka koka skulptūras nu jau desmit gadus veido kokgriezējs Normunds Stenkevics. Parkā viņa radīto tēlu ir ļoti daudz: gan dažādi pasaku varoņi, gan dzīvnieki, putni, kukaiņi un sēnes, bet īpaša vieta viņa daiļradē ir rūķiem. Ne velti mākslinieku mēdz dēvēt arī par Tērvetes rūķu pavēlnieku.

Kokgriezējs Normunds Stenkevics ir beidzis Liepājas Lietišķās mākslas skolu, taču izvēlētajā dekoratora specialitātē strādāt iznāca pavisam nedaudz. Un nav jau nekāds brīnums – tērvetniekam ar mākslinieka dvēseli un neparastu talantu ceļš uz Tērvetes dabas parka skulptūru veidotāja amatu šķiet tik loģisks. Sākumā Normunds pievērsās galdniecībai, bet kokgriešana, kā viņš pats mēdz jokot, ir neatņemama ikviena Tērvetes dabas parka galdnieka darba sastāvdaļa. “Mēs te visi pamazām kļūstam par tēlniekiem!” atzīst Normunds.

Normunda radīts ir Rūķu ciems ar rūķa Namdara un Pazemes rūķu sētu, rūķu dzirnavām un kokzāģētavu, rūķīšu pagrabu, pirtiņu, rūķu krēsliņiem un gultiņām. Te viss ir tik īsts, tikai maziņš. Būvējot Rūķu ciemu, Normunds pa parku augām dienām dzīvojis kopā ar saviem četriem bērniem un centies iejusties bērna domāšanā. Un rezultāts ir apbrīnas vērts – bērnus no Rūķu ciema nevar dabūt prom.

Normunda grebtās skulptūras ir izteiksmīgas un krāsainas šī vārda plašākajā nozīmē. Katrai mākslinieka Stenkevica veidotajai skulptūrai ir savs noslēpums, piedzīvojums, noskaņa, stāsts. Tērvetes dabas parkā koka skulptūras nav tā vienkārši uzstādītas, tēli skaidrajā, vēstures un kultūras tradīcijām bagātajā vietā dzīvo savu neparasto dzīvi. Parkā neatradīsiet divus vienādus rūķus. Ak, ko nu par rūķiem, te jau katrai sēnei ir savs raksturs: gailene smaidīga un saulaina sagaida katru parka apmeklētāju, bet vecā beka nīgri slēpjas zem nošņukušas cepures.

Tēlniecības darbi Normundam ir kā saldaiss ēdiens. Kaut gan vieglāk ir strādāt ar plakaniem divdimensiju objektiem, tikt galā ar trešo dimensiju ir daudz interesantāk. Jautāts, kā top koka skulptūras, Normunds vispirms rāda paša zīmētās skices.

“Visgrūtākais ir piešķirt neaptēstam bluķim nākamās skulptūras pamatkontūras – ar cirvi un motorzāģi izgriezt visu lieko apjomu. Jābūt smalkai izjūtai, jo viegli var kļūdīties. Bet konkrētu vaibstu piešķiršana un detaļu izstrādāšana ar kalnu ir skaistākais process, tiesa, tas prasa daudz laika.”

Kaltu kolekcija māksliniekam ir apskaušanas vērtā – vairāk nekā simts instrumentu pacietīgi gaida savu kārtu, lai katrai koka skulptūrai piešķirtu īpašus vaibstus. Skulptūrām parasti izvēlas ozolu, jo tad darinājumiem ir visgarākais mūžs. Kad koka figūra ir gatava, to apstrādā ar tekstūrdekoru – efektīvu koksnēs aizsardzības līdzekli, kas iesūcas koksnē, saglabājot tās tekstūru. Koka skulptūras galvenokārt top bērnu priekam, tāpēc tās tiek arī krāsotas. Tā sēnes iegūst savas košās cepures un rūķi – raibos kamzoļus.

“Koka skulptūras nav mūžīgas. To dzīve parkā ilgst 20–30 gadu, ne vairāk. Un tas ir tikai normāli, jo atmosfēras nokrišņi, ultravioletais saules starojums, temperatūru un gaisa mitruma svārstības veicina koka sairšanu. Un pats galvenais – mēs nemēģinām pasargāt skulptūras no vienkārša fiziska nodiluma, ko izraisa bērni. Tērvetes parks ir radīts bērniem. Tāpēc izturamies ar sapratni pret bērnu vēlmi spēlēties ar koka rūķiem. Un mums ir prieks, ka bērniem ir prieks!” – tā par savu darbu Tērvetes rūķu pavēlnieka amatā saka koka tēlnieks Normunds Stenkevics.

Tērvetes rūķu pavēlnieks Normunds Stenkevics

Tērvete piedāvā

- * pastaigas kājām pa dažāda garuma takām, iepazīstot Tērvetes dabu vēsturi, kultūru;
- * ar velosipēdiem apbraukāt tuvākas un tālākas dabas parka vietas;
- * izstaigāt Meža mātes, Koksnes, Dzīvnieku vai Purva taku vides gīda pavadībā (tālruni 26550958, 29183595);
- * ekskursiju pavadoni, speciālus piedāvājumus grupām. Ekskursiju vēlams pieteikt iepriekš (tālrunis 63726212);
- * fantastisku skatu uz Tērvetes kalniem un lejām, uzkāpjot skatu platformā vai jaunajā skatu tornī;
- * putnu vērošanu un zivju makšķerēšanu Tērvetes ūdenskrātuvē (tālrunis 26115333).

A wooden plaque with red-painted text and a circular emblem on the right side. The text is arranged in three lines: 'IMANTS' at the top, 'ZIEDONIS' in the middle, and 'Gaiņmaļte' in a cursive script at the bottom. The wood is dark and shows signs of wear and grain.

IMANTS
ZIEDONIS

Gaiņmaļte

Koks talantīgās rokās

Aizvīku meža parks

Aizvīki
Gramzdas pagasts
Priekules novads

Rīga – 200 km
Liepāja – 60 km
Aizpute – 50 km
Saldus – 80 km

Aizvīki atrodas pašā Latvijas malā pie Lietuvas robežas, kur pilskalns, kas kalpojis Saules un Mēness kultam, bijis ar trim izejām: saullēkta, saulrieta un ziemeļu pusē.

Vēsturiskiem notikumiem, seniem pilskalniem, senču svētvietām, upuru vietām un krāšņām dabas ainavām bagātajos Aizvīkos, kas nu ir Priekules novada sastāvdaļa, dzīvo apmēram 200 cilvēku, bet kādreiz tas bija pagasts, kurā dzīve mutuļot mutuļoja: te bija divas aizsargu vienības – vīriešu un sieviešu, kas pārmaiņus rīkoja varenas zaļumballes, uz kurām centās nokļūt no tuvākas un tālākas apkārtnes, te spēlēja brīvdabas teātra izrādes, rīkoja bazārus – mantu izsoles.

Muižas parks

Aizvīķos gaida jauka pastaiga pa meža parka celiņiem, kuru malās novietotas kokā grieztas skulptūras, kas atveido gan pasaku un leģendu tēlus, gan ar Aizvīķiem saistītus patiesus notikumus.

Barona Korfa laikā 19. gadsimta septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados Aizvīķos tika izveidots lieliskais, trīsdesmit sešus hektārus lielais muižas parks.

Toreiz paugurainos muižas apkārtnes laukus apsēja ar priežu un egļu mežu. Līdzko mežs bija paaudzies, tajā ierīkoja pastaīgu celiņus. Kad 1879. gadā atklāja Aizvīķu pagasta skolu, tās pirmais skolotājs dabas pazinējs Kārlis Kiršteins kopā ar skolēniem gar taku malām sastādīja 35–40 eksotisko koku sugas: Eiropas baltegles, Veimuta priedes, Rietumeiropas lapegles, sarkanos, baltos un pat šķeltlapu dižskābaržus, mamuta kokus, Karēlijas un papīra bērzus. Toreiz izveidotas alejas vietumis saglabājušās līdz pat mūsu dienām. Pie kapu mājas aug dižkoks – goba. Veco koku dobumos patvērušās pūces, mazputniņi un meža bites.

Pēc Pirmā pasaules kara muižas parks vairs netika tā kopts kā baronu laikā. Pamazām tas aizauga, biežais pamežs noslēpa senos kulta un rituālu uzkalnus. Vēlāk kolhoza laikā cauri parkam dzina fermas govīs, arī traktoristi izvēlējās taisnāko ceļu. Korfu laikā jau nu gan nebija domājams ar mēslu ratiem pa parku braukāt!

Divdesmitajā gadsimtā nu jau gandrīz simt gadu veco mežu krietni vien papostīja viesuļvētra. Kad 1968. gada vētras salauztie un izgāztie koki bija aizvākti, Aizvīķu mežsargs Egons Ķerušis sāka parkā ieaugušā pameža tīrīšanu, un tad atklājās gan interesantais reljefs, gan vecās alejas.

Mežsargs bija uzņēmīgs, pamazām atjaunoja ceļus, izveidoja taciņas, atjaunoja spirālveida uzeju Spoku kalniņā, iekārtoja celiņu ap Raganu peļķi.

Talants ar kalnu rokās

Pēc aiziešanas pensijā vecais mežkopis no sava lolojuma – Aizvīķu parka – nekur tālu neaizgāja. Viņš bija uzcēlis māju turpat parka malā un tūdaļ pēc brokastīm, kā ierasts, posās uz parku, tikai šoreiz ar kokgriezēja instrumentu kasti pie rokas. Apsēdies pie turpat parkā atrasta nokaltuša ozola stumbrā, Egons Ķerušis sāka darboties ar kalnu. Par savu neparasto tēvu atmiņās dalās Henrijs Ķerušis:

– Koka apstrāde ar vienkāršākajiem instrumentiem bija viens no tēva talantiem. Pārveidot, piedot vienkāršam materiālam citu izskatu un jēgu bija viņa dzinulis un spēja. Viņš savienoja savu interesi par vietējo un pasaules vēsturi un kārtību ar savdabīgiem izteiksmes līdzekļiem. Koks bija viens no viņa izpausmes materiāliem. Aizvīķu parka kokgriezumos ir jūtams tēva radošā mūža nepārtrauktās enerģijas turpinājums.

Protams, ka arī sadzīviskajās lietās bija jaušams viņa arī kā amatnieka ķēriens, sākot ar parocīga cirvja kāta izgatavošanu un beidzot ar precizitāti koka konstrukciju būvniecībā.

Tēva uzticamākais un mīļākais instruments bija viņa īpašais tēšamais cirvis, ļoti ass, ar parocīgu kātu, kurš vienmēr tika ņemts līdzi, dodoties uz mežu vai parku. Cirvi viņš glabāja tikai sev zināmā vietā, diemžēl tas nav atrasts vēl šodien. Tēvs nekur nebija mācījis koktēlniecības lietas, tas ir dabas dots talants. Viņš mīlēja savu mežu, kuru no jauna izveidoja par parku, interesējās par Aizvīķu vēsturi, zināja teikas un nostāstus, un droši vien tieši šī mīlestība deva spēkus tik lielam darbam.

Daudzu gadu garumā tapušas skulptūras iezīmē Aizvīķu parka īpaši enerģētiskās vietas – Raganu peļķi, Spoku kalnu, zemnieka Pumpura tikšanās vietu ar Melno kungu, Raganas soda vietu, Tumšo gaņģi.

Vēl jāapskata

Aizvīķu baptistu baznīca

1936. gadā celtā baznīca ir jau trešā baptistu draudzes mājvieta. Izcilo altārglezni "Kristus aptur vētru jūrā" gleznojis mākslinieks O. Cintiņš. Apmeklējumu pieteikt iepriekš pa tālruni 26609076.

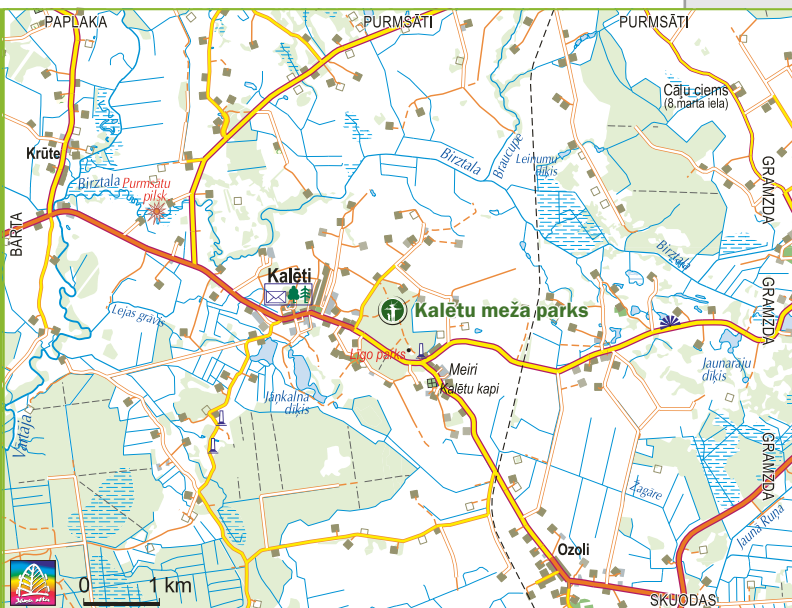

**Pašu
priekam
un atpūtai**

Kalētu meža parks

Kalētu pagasts
Priekules novads

Priekule – 18 km
Grobiņa – 40 km
Liepāja – 50 km
Skuoda (Lietuvā) – 15 km
Rīga – 220 km

12. gadsimta beigās tagadējā Kalētu pagasta teritorija atradās kuršu apdzīvotajā Duvzares zemē, un pagājuši vairāk nekā 750 gadi, kopš Kalēti pirmo reizi minēti arī rakstu avotos. Protams, šī skaistā vieta pašā Lietuvas pierobežā laika gaitā ir mainījusies. Tagadējais pagasta centrs izvietojies bijušajā barona Noldes muižas teritorijā. Par barona laikiem Kalētos atgādina līdz mūsu dienām vairāk vai mazāk saglabāties brūzis, rija, muižkungu ērberģis, klēts un pils, kurā kopš 1952. gada darbojas Kalētu pamatskola, bet kopš 1995. gada ēkas kreisajā spārnā radoši strādā Mūzikas un mākslas skola. Skolas pagrabstāvā izveidots jauniešu centrs un fitnesa zāle.

Kaut gan Kalēti atrodas pašā pierobežā un iepirkties šejienieši bieži brauc uz Lietuvu, te nav nekāda pasaules mala. Satiksme laba: autoceļi Priekule–Plūdoņi–Skuoda, Kalēti–Purmsāti–Priekule; Kalēti–Gramzda–Priekule; Kalēti–Bārta–Grobiņa aizvedīs, kur sirds kāro. Laikā, kad darbojās Priekules–Klaipēdas dzelzceļa līnija, Kalētos saimnieciskā darbība uzplauka. Dzelzceļa stacija bija sava veida pulcēšanās vieta. Žēl gan, ka vairākkārt atjaunotā stacijas ēka, kas tik daudz raibu notikumu pieredzējusi, tagad ir slēgta.

Kalētnieki lepojas ar 94 ha lielo brīva plānojuma meža un muižas parku, kas izveidots 17. gadsimtā. Daudzveidīgās floras dēļ tas iekļauts dabas pieminekļu sarakstā kā aizsargājams dendroloģiskais stādījums un tiek rūpīgi kopts un lolots. 1998. gadā parkā izvietotas pirmās koka skulptūras, kuru klāsts ar gadiem tiek papildināts. Barona laikos muižas teritorijā bijis daudz dīķu, bet pils sētas pusē rozārijā krāšņi ziedējušas rozes. Tagad pils priekšā savai skolai par atmiņu rozes stāda absolventi, tā atjaunojot vēsturisko stādījumu un iedibinot jauku tradīciju Kalētos.

Meža parks “Priediens”

No pagasta centra ejot pa 1851. gadā stādīto, daudz pieredzējušo liepu aleju, nonākam kādreizējā muižas briežu dārzā, kas mūsdienās pārtapis par meža parku ar aktīvās atpūtas takām.

Pie ieejas parkā ciemiņus sagaida tēlnieka Ģirta Burvja veidotie ieejas vārti, veiklības trase un savdabīgais bērnu rotaļu laukums. Tā vien gribas pašūpoties oriģināli veidotajās šūpolēs vai izmēģināt spēkus virvju šķēršļu joslā. Taču taka ved tālāk parkā, kas bagāts ar dažādu sugu augiem. “Priediena” lepnums ir dižskābardis – Īsts milzenis, pie kura noteikti jāapstājas, lai apbrīnotu neparasto stumbru. Vai te var saskatīt mezglainus pirkstus un lielu, uzkumpušu degunu?

Parkam cauri gandrīz triju kilometru garumā vijas dabas takas. Muižas laikos te arī esot bijuši akācijām un dižskābaržiem apstādīti pastaigu celiņi. Tagad dabas objekti “Astoņas māsiņas”, “Dižpriede”, “Dižskābardis” ir ievēribas cienīgas “Priediena” pieturas vietas. Kopš 2011. gada rudens meža parka apmeklētājus sagaida Sēņu, Augu un Dzīvnieku taka, pa tām staigājot, gan pieaugušie, gan bērni var uzzināt daudz jauna. Nu, piemēram, kaut vai salīdzināt kokā iegrebtu dzīvnieku ķepu nospiedumus.

“Priediens” ir brīnišķīga pastaigu un atpūtas vieta ģimēnēm ar bērniem, taču tas ir tikai sākums. Dzīvnieku takā aiz mežacūku ģimenes un ziņkārīgās ķirzaciņas, kas pakāpusies uz celma, lai labāk redzētu mežā notiekošo, satiekam abra kungu, kuram dīķīša malā jāuzbūvē mājiņa. Sēņu takā atradīsies vieta arī kādai mušmirei un lāčpurnam. Protams, noderētu arī lapene un soliņi, kur kādu brīdi atpūsties. Iecerēts, ka meža parkā būs distanču slēpošanas trase un tiks piedāvāta iespēja nomāt slēpes. Vēl tiek domāts par stendiem, kuros būtu stāstīts par kokiem, putniem, un zvēriem, lai veidotos īsta Zajā klase.

Kalētu pamatskola ir saņēmusi starptautisko Ekoskolas nosaukumu un Zaļo karogu, nākotnē plānots uz parka bāzes veidot vides skoliņu, šim nolūkam apmācot vides gidus, tādējādi veicinot vides izglītības un tūrisma attīstību pagastā.

Un tādā pagastā kā Kalēti tas viss noteikti būs, jo te ik uz soļa jūtamas rūpes par savu zemi un cilvēkiem.

Izveidot aktīvās atpūtas zonu un dabas izziņas takas ir kalētnieka, 7. un 11. Saeimas deputāta Dzintara Kuduma sens sapnis un darba mērķis. Paveiktais ir tikai pirmais posms ceļā uz vēl vienu skaistu un sakoptu dzimtās zemes stūrīti.

Gribat zināt, kāpēc tāds nosaukums – “Priediens”? Nu, protams, tas cēlies no priedēm, kas parka ziemeļu pusē savos 150 gados ir varen kuplas izaugušas. Un daudz cietušas arī ir šīs priedes, jo šeit taču risinājās Kurzemes katla kaujas.

Zaļumplacis

Zaļumplacis jeb Līgo placis pagastā jau sen pazīstams kā Jāņu svinēšanas vieta. Šķiet, ka pati daba ir parūpējusies, lai Kalētu iedzīvotājiem būtu tāda pulcešanās vieta. Lielo koku aizvējā pie milzīgā, ķeburainā senču ozola izvietoti soli un galdi, kur nolikt alus kausus, kad vajadzēs aplaudēt muzikantiem, dziedātājiem, dejojājiem vai aktieriem, kas uzstājas pašu kalētnieku celtajā estrādē. Parka rota ir dažādi kokgrie-

zumi, kas tapuši 1998. gada oktēlnieku plenēra laikā mākslinieka Ģirta Burvja vadībā. Tēlnieku darbi “Mātes klēpis”, “Papardes zieds”, “Fazāns”, līgotāji “Jānis” un “Līga” ik reizi no jauna priecē parka apmeklētājus. “Mātes klēpī” katrs grib kaut mazu brīdi pasēdēt, jūtoties drošs un pasargāts.

Keizarakmens

Kalētos 19. gadsimta beigās pie barona Noldes viesojies krievu cars Nikolajs Romanovs. Kā jau tādā reizē pienākas, tika rīkotas medības, un Noldes briežu dārzā cars nošāvis irsi – tā tajos laikos sauca staltbriedi. Par godu šim notikumam uzstādīts piemiņas akmens. Tiesa, no uzraksta gan pāri palikusi tikai iedobe.

Vēl jāapskata

Kalētu pagasta senlietu krātuve

Kalētu pagasta senlietu krātuve – Kalētu pagasta “Brūža” telpās. Tajā atrodami materiāli par Kalētu muižas un Kalētu skolas vēsturi, Kalētu un Ozolu ciemu un pagasta kultūras tradīcijām. Tiek vāktas un eksponētas vācu un krievu laika senlietas, kā arī bijušās kopsaimniecības – sovhoza “Druva” – fotogrāfijas un dokumentācija.

Adrese: “Brūzis”, Kalētu pagasts, Priekules novads, apmeklējumu pieteikt iepriekš pa tālruni 26490240 (Gunta Ziemele) vai 63461497.

Krūtes pilskalns

Krūtes (saukts arī Upes vai Kalētu) pilskalns izvietojies 7 km no ciema centra Bārtas virzienā, Vārtājas un Bārtas upes satekā. Nostāsti vēsta, ka zem kalna glabājoties daudz mucu zelta, taču līdzšinējos kuršu pilskalna izrakumos atrastas tikai pelnu paliekas. Nāras kokgriezums pilskalna pakājē liecina, ka senos laikos arī upes bija kuģojamas. Mūsdienās tiek piedāvāta iespēja nomāt laivas un vērot pilskalnu un arī citus objektus, ceļojot pa Vārtāju un Bārtu.

Mākslinieks Burvis

Mākslinieks Ģirts Burvis ir mantojis ļoti piemērotu uzvārdu, jo viņš gluži kā burvis iet pa pasauli, ar saviem tēlniecības darbiem padarīdams to skaistāku. Ģirta Burvja darbi redzami visā Latvijā, tostarp arī Kalētos.

“Radošā ideja dzimst zemapziņas dziļēs un veic garu ceļu līdz apziņas spogulim, reizēm apvieno gadu tūkstošos krātu pieredzi, kas kodēta gēnos no paaudzes paaudzē. Kas esam, no kurienes nākam un kurp ejam?” – tā par savu mākslinieka būtību spriež tēlnieks Ģirts Burvis.

Ģirts Burvis ir piederīgs mākslinieku Burvju dinastijai: dzimis rotkaļu ģimenē un izaudzinājies dēlu – mākslinieku Gaiti Burvi. Vecāki mācījās Liepājas Lietišķās mākslas vidusskolā, vēlāk bija pasniedzēji, arī Ģirts tur mācījās koktēlniecības nodaļā, tad turpināja studijas Latvijas Valsts Mākslas akadēmijā tēlniecības nodaļā. Tā sākās Latvijā un pasaulē atzīta mākslinieka ceļš, kurš savu piecdesmit gadu jubileju atzīmē ar piecdesmit liela formāta darbiem, bet mazos darbiņus jau nevar ne saskaitīt. Mākslas darbi tapuši, domājot par nozīmīgākajiem tautas centieniem un sasniegumiem.

Ģirta Burvja skulptūras veidotas visdažādākajos materiālos – tradicionālajos, tādos kā koks, metāls, akmens, bronza; netradicionālos – vaskā, grāmatās, stiklā, ledū, ugunī... Viss atkarīgs no radošās idejas.

Mākslinieks domā, ka tēlniecības formas varam uzskatīt par vienu no senākajiem informācijas nesējiem. Tēlnieks atsijā mazsvarīgo un saglabā būtisko formu valodā paliekošā materiālā, kas dzīvo ilgāk par mūsu mūžu...

Jā, jaunam tēlniekam koks ir ļoti piemērots materiāls, jo ļauj daudz strādāt un attīstīties, līdz rodas lielāka meistarība, līdz tēlnieka vārds jau ir pazīstams un viņš saņem pasūtījumus – veidot tēlniecības darbus akmenī vai no nerūsošā tērauda – tas paliks nākamajām paaudzēm.

Bet koka skulptūras saistās ar tautas mākslu, materiāls ir saglabājis Zemes siltumu, šķiet īpaši tuvs un saprotams, mūsu pašu enerģijas un mīluma piestrāvots. Ak, ja varētu dzīvot un strādāt

sentēvu dzīves ritmā, pareizā laikā koku cirst, tad ļaut tam kārtīgi izžūt, no ideāla materiāla izveidoto skulptūru apstrādāt ar veco meistarību pārbaudītiem līdzekļiem! Taču mūsdienu straujais dzīves ritms to nepieļauj, un māksliniekam nākas samierināties ar domu, ka jaunībā veidotie koka tēli dzīvo īsāku mūžu nekā pats meistars, ka nākas tos atjaunot, lai paildzinātu skulptūru mūžu.

Ģirta Burvja kokā darinātās skulptūras skatāmas Rīgā, Tīrelpurvā, Koknesē, Salaspilī, Skrundā un vēl daudzās citās vietās. Viņam pašam ļoti mīļa ir Liepāja un jūras tēma.

Arī Kalēti māksliniekam ir īpaša vieta: te pie skolas novietots viņa diplomdarbs, te jau pirms 13 gadiem Ģirta Burvja vadībā plenērā sapulcējās mākslinieki no pieciem tuvākajiem pagastiem, lai veidotu koka skulptūras. Tagad Kalētos mākslinieks atgriezies jau ar dēlu, lai kopā ar palīgiem izveidotu skulptūras, kas aicina ielūkoties dabā. Zināms, ka tikai tā vieta iegūst īpašu noskaņu, kurā saplūst daba, vēsture, māksla un kultūrvēsture ar savu uzslāņojumu. Un Kalētos laimīgā kārtā tas ir apvienojies.

“Man vissvarīgākā ir ticība cilvēka nemateriālās pasaules būtībai un būtībai, mūsu virsuzdevumam, ko neierobežo prāta racionālā loģika,” – tā par savām skulptūrām saka mākslinieks Ģirts Burvis, kura darbi palīdz veidot sakoptu un skaistu vidi.

Mākslinieks Ģirts Burvis

Īsta atpūta dabā - nāc!

Atpūtas un tūrisma centrs "Spāre"

"Dumbri", Ģibuļu pagasts, Talsu novads, LV-3298
Tālrunis 26669099

Atpūtas un tūrisma centrs "Ezernieki"

"Ezernieki", Indrāņu pagasts, Lubānas novads, LV-4830
Tālruņi 26671421, 27840643, 26666090

Kaņiera ezera laivu bāze

Lapmežciema pagasts, Engures novads, LV-3118
Tālrunis 29253514

Pokaiņu mežs

Senpokaiņi, Naudītes pagasts, Dobeles novads, LV-3724
Tālruņi 63729177, 63726212

Kalsnavas arborētums

Jaunkalsnava, Kalsnavas pagasts, Madonas novads, LV-4860
Tālruņi 64826568, 29233063, 27841099

Vijciema čiekurkalte

Mežmuiža, Vijciema pagasts, Valkas novads, LV-4733
Tālrunis 26478620

www.mammadaba.lv

www.latvia.travel